

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Égész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Kavarodás.

Kétségtelen, hogy egészséges parlamenti helyzet csak úgy állhat elő, ha megfelelő ellenzék van. Az ellenzéknek hivatása épen olyan fontos, mint a kormányé és az ország életére époly súlylyal bír.

Ámde olyan ellenzék, mint a nemzetiségi képviselők, nem alkalmasak arra, hogy Magyarország boldogulását, felvirágozását elősegítsék. Egyrészt áll a parlamenti többség, mely a magyar nemzet függetlenségét, önállóságát tűzi ki végcélul; a másik oldalon a nemzetiségiek, kik kizárólag az ő speciális kívánságaikkal, panaszaiikkal, sérelmeikkel állanak elő.

Tehát a helyzet az, hogy egyrészt van egy pártszövetség, mely az országos érdekeket öleli fel; másrészt egy a magyar állameszme ellen a saját érdekeikért küzdő csoport.

Ez az állapot nem természetes, nem egészséges. Feltétlenül szükséges egy magyar ellenzék. Ezt mindannyian tudjuk, érezzük. Kívánatos egy olyan ellen-

zék, mely elvi magaslatra helyezkedve, a kormány és a többségi pártok cselekményeit hazafias szempontokból bírálja, és ellenőrzés tárgyává teszi, szabadon, függetlenül, minden tekintet nélkül. Eddigelé azonban még nincs oly program, nincs oly kiváló erő, mely ezt az ellenzékét megalakította volna.

E helyett, sajnos, azt látjuk közéletünkben, hogy az emberek nem tudnak elhelyezkedni. Érezik, hogy szükség volna az ellenzékre és ezen érzéstől elragadtatják magukat és ők maguk csinálnak saját személyükben ellenzékét.

Olyan jelenségeket látunk, mely páratlan a parlamentarizmus történetében. Minden egyes dolgot személyes szempontból tesznek bírálat tárgyává. Nem tárgyilagos, elvi alapra helyezkednek, hanem mindent saját szemüvegükön keresztül néznek.

Első sorban elkezdi kritizálni a miniszterek személyes működéseit s a legnagyobb hazafiaknak nem közérdekű, hanem személyes hibáival, dolgaival foglalkoznak. Kikezdik a parlament egyes képviselőit, megrágalmazzák, hogy rop-

pant alacsony személyes nivón áll. Ezt oly természetesen állítják oda, mintha a parlament legalább is már 3 év óta működne és így alkalma lett volna az egyes képviselőknek tehetségeiket érvényesíteni.

Megkritizálják a kormány által kinevezetteket a nélkül, hogy ismernék őket vagy képességeiket. A kormány összes ténykedésénél első sorban a személyes motívumokat keresik. Még a képviselőház elnöke is ráfogják, hogy elfelejtette október 6-ikát és azért felejtette el, mert valóságos belső titkos tanácsos akar lenni.

Engedelmet kérünk, de ez nem politizálás, ez személyes kérdés, kicsinykedés az egész vonalon. Már pedig kicsinyes eszközökkel csak kicsinyes eredményeket lehet elérni, nem pedig nagy célokat.

Ezen politikának nevezett személyeskedéssel nem lehet Béccsel szemben sikereket elérni, nem lehet az országot naggyá, hatalmassá, függetlenné tenni, hanem épen ellenkezőjét.

Ha Bécs be fogja látni, hogy nálunk csak abból áll a politizálás, hogy a sze-

TÁRCA.

Falun.

A „Bajai Független Újság“ eredeti tárcája.

Irta: **Erdélyi Lajos.**

I.

A nehéz munka.

A kanászi hivatal nem nagy körülménységgel jár. Ha a disznóknak van egy kis eszük, a többit aztán a kanász is elvégzi.

Tulajdonképen csak a túlőkfuvás nagy dolog, mert annál tudó is munkálkodik, de viszont kedves vigasztalás a kezelőjének az a tudat, hogy a hajnali órákban minden alvókedvű embert fölriaszt édesded álmából.

Szóval a jószág egybekerül és nagy rőfögéssel, marakodóssal törtet ki a legelőre.

Itt aztán a kanász tökéletesen a maga gazdája lesz. Tehet azt, a mit akar. Mehet jobbra, mehet balra, furhat-faraghat; beletülkölhethet a végtelen mezőségbe, senki fia sem törődik vele.

Azonban a nyalka kanász rendszerint végig heveredik a földre terített szűrere és belebáméskodik a pirkadó levegő-égbe. Annyit

még megtesz, hogy a nap tüze ellen szemére huzza a kalapját, de ezzel aztán minden ténykedése úgy kimerül, mint a szárazság idején a kutak . . .

A kanásznak ez a semmitemvés — munka, mely az agyát tökéletes mértékig foglalkoztatja. Füttyülhet tőle a rigó, illatozhat a mező riktó színű virágai, — oda se neki . . . A mi a kaputos embernek pompás látvány, gyönyörködtető érzés, azt a szabadban élő ember semmibe se veszi.

Vizont bizonyos vagyok abban, hogy akár melyik külvárosi bérkaszárnát úgy megbámulná, hogy a szeme szinte kikivánczolna a helyéből.

De néha még a kanásznak is akad élénkebb szórakozásra való dolga.

Teszem azt, Szórádi Ferkó, a mi falunk érdemes kanásza, a hogy kihajtja a kondát a helyére, szépen elrendezkedik.

Először is egyet füttyent a Pulinak. A kis lompos kutya erre körbe futja a disznó sereget és aztán, mintha jelenteni akarná alázatosan, hogy a csapat rendben van, odasomfordál a gazdájához. Ferkó pedig megelégedetten simogatja végig Puli fejét, aztán neki fog a reggelire szánt elemózsia elfogyasztásához. Ennek végeztével elkezdi szórakozni. Föllép egy dombra. Ennek aljában terül el a »Göd-

rök« névvel tisztelt tavacska, amely azonban szárazság idején nem egyéb, mint egy mélyebbszerű gödörcsoport.

Valaki valamikor oda szerzett egy rozszant ladikot és ez már emberemlékezet óta szülőfalum egyetlen vízi járműve.

Ebbe a ladikba ül bele Szórádi Ferkó és nagy gyönyörűséggel fürösztli lábait a nap-sütötte vízben.

Ennél több munkát ő se végez.

Multkorában éppen mellette lovagolt el az öreg gróf. Ismerte a legénynek apját-anyját . . . Ferkó illendőképen megemelte a kalapját. A gróf oda szólt:

— No, mit csinálsz gyerek?

A kanász őszinte meggyőződés hangján felelt:

— Csak dolgozgatok.

Az öreg ur elnevette magát.

— Ezt a dolgot a Puli is elvégzi!

Ferkó hálásan nézett a kutyára.

— Elvégzi, méltóságos uram, mer'hát nem az utolsó kutya az én kutyám . . . Az én nevelésöm.

A grófnak tetszett a szép szál legény, módba akarta vinni.

— Hallod-e, Ferkó? Mondok én neked valamit! Gyere el hozzám inasi szolgálatra.

A fiúnak egy pillanatra tüzet fogott a szeme,

mélyes kultuszt és másrészt a személyes gyűlöletet fejlesztjük; akkor ezt még mesterségesen fogja szítani és a mi már annyiszor beteljesült rajtunk, ismét be fog következni, hogy: „Inter duos litigantes tertius gaudet.“

A mily kívánatosnak tartjuk tehát, hogy egy elvi alapon álló magas színvonalon, független, önérzetes, tárgyilagos ellenzék képződjék — melyhez mindenkitől független álláspontunknál fogva még mi is tartozhatunk és tekintve a fenntartásunkat, tartozunk is; époly elítélendőnek találjuk a személyeskedést és a kicsinyes szempontokat. A személyeskedéssel csak vékony kaliberű emberek dolgoznak, mert nem tudnak másképp érvényesülni. A nagy zajjal, hűhóval akarják elnémitani a jobb meggyőződést, ez pedig nem egészséges állapot, nem üdvöt hozó dolog

A parlament meg fogja őszre kezdeni működését, ott megfogjuk látni, hogy átmeneti jellege dacára minő elveket fog érvényre juttatni. Ha úgy látjuk, hogy nem teljesítené ígéreteit; erős ellenzék fogunk képezni és minden mellette tekintet nélkül a legszigorubb bírálatot fogjuk gyakorolni velük szemben.

Addig is éber figyelemmel kísérjük a napi politika eseményeit. Polgártársainkat is arra kérjük, hogy ne a személyeskedésre hallgassanak, hanem a tényeket és a nagy eszméket vegyék figyelembe. Ki fog alakulni a helyzet és akkor mindenki szívvél-lélekkel csatlakozhatik bármely magyar párt felfogásához.

— n

Válasz Somogyi Emil szakvéleményére.

(Folytatás és vége.)

Azután pénzügyi szempontból is csak helyesebb, ha p. 200 család megkeres holdankint és évenként 50 koronát, tehát 20 holdankint 1000 koronát, mintha 7 család keres ugyanannyit, tehát egyik-egyik 30,000 koronát. Sőt még az is helyesebb dolog, ha 200 család egyenkint csak évi 50 K tiszta hasznót tesz félre, mint ha 7 család ennél akár kisebb, akár nagyobb összeget tud megtakarítani.

De vizsgálhatjuk a dolgot a közteher viselése okából is.

Azon 5000 hold közvagyon, tehát hozzádék a város összes, 20,000-nyi lakósa közterhe fedezésére szolgál első sorban. Csak hogy milyen arányban?

Nem egyenlő arányban, hanem a közteher viselés képessége arányában. Vagyis a szegény — de bármilyen hasznos munkás — ember közterheiből alig valamit, vagy a legtöbb esetben semmit sem, a vagyonos, tehát nagy teherviselő képességű ember közterheiből sokat.

Ez tehát nem egészen igazságos.

Ha eladnánk azt az 5000 holdat és az egész vételárat oly kulturális célokra fektetnénk be, a mely a lakosság zömének erkölcsi és értelmi felszínét emelné, a mely egészséges és fejlett ipar létesítését eszközölné, több hasznot szereznenk a városnak, mint ha megtartjuk az 5000 holdat és a város fejlődése érdekében semmit, vagy legfeljebb csak annyit tennénk, mint most.

Legyen az a föld másnak a tulajdona, de lakják azon a földön munkás, józan, takarékos, becsületes nép, többet érne ez a városnak, mint az 5000 hold, mert az ez után járó jövedelem nem veszne el és a kétszáz családban hatalmas adóalanyt bírna a város.

Azonban reá térek Somogyi úr szakvéleményének III. pontjára, melyben mezőgazdasági szempontból foglalkozik javaslatommal.

Azt mondja Somogyi ur, hogy téves abbeli állításom, hogy a jelenlegi rendszer mellett

több a városi földeken a növényi tápanyag kiadás, mint a bevétel s azt állítja, hogy ellenkezőleg áll a dolog.

Mindenek előtt megjegyzem, hogy bírálóm itt a mostani bérleti rendszert nem az én javaslatommal állítja szembe, hanem a 1886 előtti kisbérleti rendszerrel.

Ha a mostani épületek nem elegendők a bérlők állatállományának befogadására, az még nem jelenti azt, hogy elég nagy is az állatállomány a földek kellő trágyázására. Az összehasonlítás csak a mai állatállomány és az általam javaslatba hozott állatállomány között lehet helyes.

Az én javaslatom szerint volna az 5000 holdon minimalisan 750 drb. számos és 1750 drb. kisebb állat; az én javaslatom szerint volna rajta 500 hold legelő, 750 hold takarmánynövény; mi van ebből most?

Az a) b) és c) alatt foglaltak az én javaslatomat nem érintik; a d) alatt azt mondja bírálóm, hogy a jelenlegi állapot nemcsak biztosítja, hanem növeli a termőképességet. Ez sem érinti javaslatomat, csak azt a gondolatot kelti bennem, hogy bírálóm a jelenlegi állapotot itt is az 1886. állapothoz méri.

A mit bírálóm itt 2. alatt mond, arra már megfelelttem jelen válaszom elejének 5. bekezdésében; ezen kívül felemlítem, hogy láttam Kecskeméten, Csilléry nyug. jogakadémiai igazgatónál pusztá homokon, olyan feles gazdálkodást, a melynek reá eső jövedelméből a munkás nemcsak hogy eltartotta családját, hanem évenként félre is tett megtakarított filléreket, s mindez — egy kút segítségével!

Nincsenek Mátéházán oly pontok — elegendő számban — a hol 15—20 méternél csekélyebb mélységben is lehet vizet találni? Nem lehetne Mátéházán Norton-kutakat készíteni?

Mert hát hogy öntözni kell a kultur növényeket, azt csak én is állítottam!

A Sashegy 156 láb magasan, a bajai plebánia templom tornya csak 115 láb magasan van a tenger színe felett; ebből azonban még nem következik, hogy a Sashegyre nehezebb

de hirtelen nagy komolyság lepte meg, úgy mondotta:

— Nem jöhettek, méltóságos uram!

— Nem-e? Aztán mért nem? Jó dolgod lesz nálam!

Ferkó egyet bólintott:

Éppen azért' nem möhetők.

Bolond vagy te, gyerek! Az ördög ért téged. Más örül a jó életnek, te meg azt mondd, hogy éppen azért nem jöhetsz hozzám.

Szórádi Ferkó végignézett a messze rónaságon, szemében felragyogott a szabad élet után való rajongás, aztán megsimogatta a báméskodó Pulija bozontos hátát és alázattal, de szilárdan válaszolt:

— Megkövetöm, méltóságos uram, nem möhetők más szolgálatra, mer' igön rászoktam már a nehéz munkára.

II.

A fajmagyar.

Dolgom akadt a vidéken.

Éjszaka idején érkeztem meg a falu vasuti állomására. A ködös sötétségen küzködve pislogott át a lámpa gyér virága.

A vonat prűszkölve, zugva rohant tova a vak éjszakába. Az állomási tiszt pedig sietve vonult vissza meleg szobájába és én egyedül, gyámoltalanul állottam az ismeretlen helyen. Nem volt senki, a kitől kérdezősködtem volna,

de meg tulajdonképen nem is volt kérdezni valóm.

Egyszer csak mellém állított egy szép szál, jóképű subás legény.

— Tisztos jó estét kívánok. Az urasághoz tetszik menni, ugy-e?

— Oda mennék, de nem tudom, hogy várnak-e, így éjszaka idején!

— Várják, hogyne várják, jó uram, hiszen engem küldtek az állomásra. Azér' nem jöhettek parádés hintóval, mer' a fiatal ur kórságba esett, aztán bevitték Miskolcra a főorvoshoz.

Tetszett nekem a helyrevaló, báránbőr satyakos atyafi az ő nyílt, magyaros tekintével. Felültem a kocsira, belebujtam hatalmas bundába. A legény megpeccintette ostorával a rudast és kocogtunk a falu felé.

Köröttem nagy hómezőség terült. A hatalmas csendbe olykor belekárógott egy-egy megriadt varjucsapat. Olyan volt ez a kép, mint mikor a bánatos özvegy gyászát idő előtt leveti és fehér ruhában egyedül áll.

Dideregtem, de azért a lelkemen jóleső melegség jutott át. Hogyne, én istenem! Ki jutottam a nagyváros keserves zürzavarából és a szüzi csöndesség közepette ábrándozhattam arról a gyönyörűséges időről, mikor még a falun én is — odahaza voltam.

Nem tudtam sokáig hallgatni. Gondoltam,

megkérdezek egyet-mást az én fuvaros atyafimtól.

Igy beszélgettünk:

— Jókora jött maguknál a hó!

— Nem az első esés volt ez uram. Két héttel ezelőtt már egyszer betakarta a földet.

— Vajjon?

— Ugy a'! Pedig nagy baj ez a korai hó. A jószág legelhetett volna még a réteken, így pedig beszorult az istállóba. A kevés takarmány még kevesebb leszen.

— Baj . . . baj, — mondtam, — hát aztán érzik már az inséget?

A legény csöndes nevetéssel felelt:

— Érzik, érzik ám — szegények.

Megkináltam ezért egy szivarral. A legény fölvidult és örvendő mondta:

— Köszönöm alássan De ritkán jut el hozzánk az ilyen bőrfajta füstölő szerszám.

— Ritkán? Aztán mit szívnak máskor?

— Mit? Hát ha egyebünk nincs, jó nekünk a szüz dohány is . . .

— Ejnye ebadta szegénye nevettem a válaszra, — ezért a kényszerűségért igazán nem sajnálom magukat.

Itt egy darabig hallgattam. Örültem, hogy ilyen fajmagyar, helyre legényt küldöttek elem, legalább könnyebben tellett az időm a farkas ordító hidegben.

Hála Istennek, — elmélkedtem, — a ma-

volna vizet juttatni, mint a plebánia templom tornyára. S ha én fel is megyek a Sashegyre valamely növényt (talán (?) szőlőt) termelni, azért még csak nem kell a bajai templom tornyának a magasságával számolnom.

A távolsággal is foglalkoztam már. Hogy az ügyes exportőrök felkeresnék ezen forrást, ha termelne tojást, vaját stb., az természetes és szükséges is, hogy a termelők jó árakat érjenek el; de hogy Baja piaca is bővebben láttatnék el ily dolgokkal, az csak bizonyos, mikor a bérlet által minden lépésökben Bajához kötetnének a bérlők. A Milkó-féle tejgazdaság is nemcsak közelebb van Bokodhoz, mint Bajához, hanem Bokodon keresztül hozzák a tejet épen Bajára és nem Bpestre. És a Duna, mint közlekedési olcsó eszköz, csak szintén figyelembe vehető.

Hogy 5—6 ezer K. tőkére volna minden kishérlőnek szüksége a teljes felszereléshez, megengedem, jóllehet ezt az összeget én 4000 K-ban állapítottam meg és hiszem, hogy ily vagyónú emberek nem vagyonszerző korlátozásnak tekintenék a javaslatomban előírtakat.

Természetes már most, hogy a viszonyokhoz való alkalmazkodás szükségességét szóval is elismervén: emlékiratom, Somogyi Emil úr szakvéleménye és e sorokban arra adott válaszom tartalma állapítják meg a még esetleg fölmerülő véleményekkel együtt, hogy javaslatom összhangban van-e vidékünk közgazdasági viszonyaival, számol-e a népjellemmel, mekkora kockázatot, milyen terhet és elviselhető gondot ró-e a törvényhatóságra?

Somogyi úr végkövetkeztetése Pató Pált juttatja eszembe. Én lehetetlenségnek tartom akkor is a mai állapotnak, mint elérhető legjobbnak fentartását, ha az én javaslatomban egyáltalán semmi elfogadható sincs. Lehetetlenségnek tartom, hogy Baja város gazdasági bizottsága ezzel ezen ügyet befejezettnek tekinteni kívánna.

Azt meg tudom érteni, hogy Somogyi úrnak az én javaslatom nem jó; azt is meg tudom érteni, ha a gazdasági bizottságnak nem jó az én javaslatom, mert ennek elfogadásához a szigorú realizmuson kívül csakugyan kell

gyar ész józan becsületes fajtával, akármerre járunk is, találkozunk.

Aztán újra szóba ereszkedtem a kocissal.

— Mondja csak barátom, maga mindig fuvarra jár?

— Járok, ha a gazdaság körül nem akad más dolgom. Az apám öreg ember, kiméletre szorul már.

Ime: gondoltam magamban, a magyar ember szívének gyöngéd szülői szeretete.

Szerettem volna, ha mellettem ül egy pár, kozmopolitást rokoltozó titán, hogy elhallgattatásukra megmutathattam volna nekik az én fuvaros legényemet.

Mikor már közeledtünk a szállásomhoz, végleg ismeretségbe akartam jutni a derék magyarral.

— No öcsém, mindjárt helyen leszünk, mondja hát, hogy hívják?

A legény egyet rántott a subáján, rásuhintott a lovára és zamatos magyar kiejtéssel mondotta:

— Vájsz Jakab . . .

Hirtelen egy sereg kopott veréb röppent át a kocsi uton és mintha mindenik azt csiripelte volna a fülembe:

— Vájsz Jakab . . . Vájsz Jakab . . .

Belehúzódzkodtam a bundámba és azontul nem kérdeztem semmit . . .

egy kis gyakorlati idealizmus, kell a messze jövőért áldozat a jelentől, kell úgy gondolkozni mint a hogyan egy apa akkor gondolkodik, a midőn nem csak gyermekeiről, hanem késő unokáiról is gondoskodik; de azt, hogy a mai bérleti rendszerért minden változtatásról le tudjon mondani, nem tudnám megérteni.

Van Baján sok gyakorlatilag, sőt elméletileg is képzett gazda; az ügy nemcsak közgazdasági, hanem altruisztikus szempontból is megérdemli mindegyikünk figyelmét. Egyrészt városunk anyagi érdeke, másrészt emberbaráti érzelmeink mindenkire rónak annyi kötelességet, hogy — a ki ért a dologhoz — tegye véleményét közkinccsé; nem az a lényeges, hogy az én tervezetem jó-e vagy nem, hanem az, hogy városunknak ezt az 5000 holdnyi birtokát a közületre minél hasznosabbá tegyük. Hordjunk össze e célból sok építő anyagot, annyit, a mennyiből kikerül egy oly épület, a melynek a homlokára bátran felírhatnánk: a szellemi, erkölcsi és anyagi jólét hajléka — építették Baja város lakosai 19.....-ben az ő utódaik számára.

Ily érzelmektől indítatva köszönöm Somogyi Emil t. barátomnak, hogy a kérdéssel foglalkozni szives volt.

Nádas Sándor.

HIREK.

Ambrozovics Lajos főispán, kit betegsége több hétig távol tartott városunktól, mint örömmel értesülünk teljesen jól érzi már magát, úgy, hogy kedden — rövid tartózkodásra — hazajöhetett Bajára. Néhány sürgősebb természetű ügy elintézése után Margitszigetre utazott üdülés céljából.

Eljegyzés. Dr. Bruck Aurél ügyvédjelölt e hó 9-én tartotta kézfogóját Schlieszer Margit urhölgygel, Schlieszer Miksa törvényhatósági bizottsági tag és neje: Kann Kornélia leányával. (Külön értesítés helyett.)

A „Bajai Céllövész Társulat” 1906. évi augusztus hó 19-én és 20-án a céllövészkerthben »ünnepi díjlövészetet,« 1906. évi augusztus hó 20-án, Marcell Andorné, Santelli Italoné, Somkúti Sándorné, Bernhardt Annuska, Medgyaszay Vilma (a Király Színház tagja), Szaday Blanka, Szaday Maca urhölgyek, Posta Sándor és Spiegel János urak szives közreműködésével hangversenyt és táncvigalmat rendez. Belépő-jegy nemtagok részére előreváltva 3 korona, a pénztárnál 4 korona. Jegyek előre válthatók Kollár A. ur könyvkereskedésében. A hangverseny kezdete este 8 órakor. — A hangverseny részletes sorrendje hirlapok útján és a hangverseny alkalmával külön programmban fog közölni. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Az adókiivető bizottság már megkezdette működését. Ez alkalomból dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselőnk a folyó hó 8-án megtartott közigazgatási bizottsági ülésen figyelmeztette a pénzügyigazgatót, hogy az adókiivetésnél a legméltányosabban járjon el a pénzügyi hatóság, tekintettel a város lakosságának mostoha viszonyaira. A pénzügyigazgató ezt kilátásba is helyezte. Majd meglátjuk így lesz-e.

Difficile est satiram non scribere. Tudvalevő, hogy a mostani pénzügyigazgató hivatalba lépése óta különös sulyt fektetett a tőke kamatadó kiivetése és nyilvántartása körüli zavart állapotok megszüntetésére. Ezt orvosolta is. Mint értesülünk ezért valami finác bevádolta a pénzügyminiszternél, hogy ezzel a pénzügyigazgató megkárosította volna

az államkincstárt, s most a helyszínére küldött ki embereket az ügy megvizsgálására. A pénzügyigazgató ezen eljárását akkor is dicsértük, mikor a szabadelpárt volt kormányon, most csak azt mondhatjuk, hogy egyszer legyen egy pénzügyigazgató, a ki az adózók érdekét is figyelembe veszi, — s akkor feljelentik őt érte. *Difficile est satiram non scribere.*

A bajai Ipartestület nyári mulatsága. A bajai Ipartestület e hó 26-án műkedvelő-előadással és tárgysorsjátékkal egybekötött táncmulatságot rendez. Az egyesület elnöksége ezúton kéri fel a közönséget, hogy a tárgysorsjáték céljaira alkalmas tárgyakat adományozni sziveskedjék.

Figyelmeztetés. Figyelmeztetnek ujólag a III. osztályu kereseti adóval terhelt polgárok, hogy a függetlenségi párthoz tartozó ügyvédek felkérésre díjtalanul elvállalják képviselőtüket az adókiivető bizottság előtt. Felkérjük őket ez uton is, hogy az adókiivetésnél legalább egy nappal előbb jelentkezzenek.

Az öröm halottja. A kicsi Szigli Juliska lakodalomba készült. Öröm ez mindig, különösen egy gyermek-lelkületű egyszerű leánynak, akinek bizony nem igen jut ki a mulatozásból. Szigli Juliska is örült. Hogyne, koszorús leánynak lenni — annak volt kiszemelve — nem kis dolog, nem kicsi, pláne akkor, amikor a koszorús leány szép, mint amilyen szép volt a kicsi, alig tizenhét éves Juliska. Igen, volt, mert az ő szivecskéje megszűnt dobogni mindörökre. A héten történt, hogy lakodalomba készült, már magára is öltötte szép fehér ruháját — olyan volt benne, mint egy angyal! — s türelmetlenül várta a kocsit. Mikor a kocsirobogást hallotta, örömmel kiáltott fel, az örömkifejezés azonban ajkára fagyott: a kis leányka hirtelen rosszul lett s néhány perc alatt kiszenvedett.

Most ott fekszik a hideg föld alatt az ő szép fehér nyoszolyó-ruhájában, melyben olyan szép volt, mint egy angyal

Kérelem. A Végegylet nevében tisztelettel felkérem mindazon iparosokat, állandó (női) kézimunkát űzőket és gyárosokat, a kik magukat az országos címtárba (amely sok ezer példányban fog kibocsájtani) felvétetni (díjtalanul) óhajtkák, sziveskedjenek pontos címüket és teljesítő képességüket velem írásban, mielőbb közölni.

Baja, 1906. aug. 7. Nádas Sándor,
a bajai Végegylet ügyvezető igazgatója.

Táncvizsga. Kabai Tany József táncitanító növendékeivel e hó 18-án, szombaton, mulatsággal egybekötött záróvizsgát tart, melyen ismert családokat is szivesen látnak. Meghívót nem bocsájtanak ki.

Az iparcikkkel való házalás eltiltása. Ismeretes a kereskedelemügyi miniszternek az az álláspontja, hogy — a fölmerült számtalan visszaéléssel szemben — végkép eltiltja a a községekben és városokban az iparcikkkel való házaló kereskedést. Legutóbb Szentés város képviselőtestülete hozott olyan értelmű határozatot, a melynél fogva a házalást a város területén eltiltja. A kereskedelemügyi miniszter ezt a határozatot jóváhagyta és mivel ez a döntése elvi jelentőségű, most közli az összes törvényhatóságokkal.

Értesítés és felhívás. A földmivelésügyi miniszter arról értesítette a kertészeti egyesületeket, hogy intézkedik, miszerint a külföldi lapokból a gyümölcs kereskedők és a fogyasztók a f. évi magyar gyümölcstermésről tájékozódjanak, a mi csak úgy érhető el, ha a nagyobb termelők készleteiket idejekorán bejelentik. Egyúttal arra is figyelmeztet a miniszter, hogy fajta, nagyság és szépség szerint

osztályozzuk a gyümölcsöt — különösen az almát és körtét — s a finomabb téli gyümölcs javát ne most, hanem — kellő telelésről gondoskodván — télen, vagy tavasszal vigyük piacra.

Ezek alapján felkérem termelőinket — a mennyiben Egyesületünk közvetítését igénybe venni óhajtják — jelentsék be termésüket a Gyümölcsészeti Egyesület címén s Egyesületünk a további lépéseket — nem tagok érdekében is — készséggel és díjtalanul teszi meg.

Baja, 1906. aug. 9.

Nadas Sándor,
a Gyüm. Egl. elnöke

Apró hírek. *Lopások.* F. hó 3-ikára virradóra Cziczinger István tanárjáról ismeretlen tettes 3 lóra való szerszámot ellopott. — F. hó 4-én este 8 óra tájban Király Gyula lakásának nyitott ablakán ismeretlen tettes bemászott s a szobából 1 lancaster vadász fegyvert, 1 drb. amerikai 5 lövetű, 1 drb. közönséges 5 lövetű forgópisztolyt és egy párba pisztolyt ellopott.

Özv. Kecskés Jánosné (75 éves) f. hó 1-én d. u. 2 óra tájban Honvéd-utcai lakásáról a harmadik házban levő boltba ment, ott vásárolt s hirtelen támadt elmezavarban nem tudott haza menni. Leánya Ábrahám Ödönné az eltűnést bejelentette a rendőrségnél. Az eltűnt elmebeteg egy bajszentistváni ember a kaszálóján levő nádasban találta fel f. hó 7-én este-felé, teljesen ruhátlanul. Ruháját letépte magáról és ezer és ezer szunyog volt a testén. Még lélekezett, mikor feltalálták, de mire hazáérték vele, meghalt.

Negyvenöt uj gyár. Az országos ipartanács legutóbb 45 uj gyáralapításnak ügyét vizsgálta felül. Ha csak minden gyárban 100 munkás család kap kenyeret, 4500 családnak lesz e gyárakban munkája és keresete.

Szerencsétlenség cséplés közben. Minden nyáron a cséplés is megszedi a maga áldozatait. Bármilyen is a vigyázat, a baj hamar megesis és kész a szerencsétlenség. Márok községben a napokban lovak által vontatott cséplőgéppel cséplétek Horgos József gabonáját. A lovak körül folytonosan ott settenkedett a gazda 6 éves kis Pali nevű fia is és bár szülői többször intették vigyázatra, egy őrizetlen pillanatban mégis elkapta a kis fiu lábát a hajtó erőt átvívó fogaskerék, amely a kis fiu jobb lába fejét összezúzta. A kis fiut gondos orvosi kezelés alá vették, a szülők ellen pedig megindították az eljárást, hogy mennyiben felelősek a szerencsétlenségért.

Hatvanezer koronás jótékony adomány egy patikáért. Nem mindennapi esetről számol be ujvidéki tudósítónk. A városi közgyűlés a napokban döntött, hogy a hatodik patikát a pályázók közül ki kapja. Egy szó hiján egyhangulag odaitétek Altvirth Józsefnek, aki a patikajog elnyerése esetén 60000 koronát ajánlott fel a kórház céljaira és az összeget le is tette értékpapirokban a polgármester kezeibe. Annál inkább örülnek ennek az ujvidékiek, mert a közgyűlés elhatározta, hogy a kórházat 320 ezer koronáért renováltatja. Minden esetre elismerés illeti a jótékony adakozót, aki azért és akkor is ad, amiért és amikor mások nem szoktak adni.

Őszi sorozások. Az 1906. évre kiállítandó ujoncok megajánlásáról szóló 1906. évi VI. tc. alapján a honvédelmi miniszter most kiadott rendeletével felhívta törvényhatóságainkat, hogy az 1906. évre vonatkozó ujoncozási, utazási és működési tervezeteket az illetékes hadkiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg akként állapítsa meg, hogy az 1906. évre

vonatkozó fősorozások október hó 10-től november hó 30-ig legyen végrehajtandó. Meghagyja a miniszter, hogy a vasárnapok, katolikus és protestáns ünnepnapok, továbbá azon a vidéken, hol gör. keletiek vagy izraeliták tömegesebben laknak, ezek ünnepnapjai működési napokul ki nem tűzhetők.

Kristóffy Józsefet agyonnyomta a gőzmasina. Ómörövícsa község előjáróságától a napokban távirat jött a szabadkai vizsgáló bíróhoz, amely röviden annyit jelentett, hogy Kristóffy Józsefet agyonnyomta a gőzmasina. Ez a Kristóffy József persze nem azonos Magyarország hajdani belügyvivőjével. Az agyonnyomott Kristóffy egy szegény morovicai munkás volt, akinek hulláját dr. Váli Dezső törvényszéki orvos boncolta fel a topolyai járásbírósi vizsgálóbíró jelenlétében.

Elszerette az anyósát. Az anyósok törtéijében nem mindennapi esetről pattant le a titok a napokban Márok községben. A családi perpatvarok történetében az anyós mindig az intrikus szerepét szokta játszani. Bosnyák Antal anyósa azonban csodálatosképen nem ebből a fajtából való. Igaz ugyan, hogy ő is perpatvart támasztott a fiatalok között, de nem intrikáival, hanem, horribile dictu. a szerelmével. Bosnyák Antal ez előtt két évvel nősült és elvette Kelemen István egyetlen leányát, Katalint. Házasság után nemsokára meghalt a leány apja, Kelemen István és ekkor özvegye szül. Molnár Zsófia, aki Kelemennek második felesége és így Bosnyáknénak mostohaanyja volt, minthogy nem volt más rokonsága, a fiatalokhoz költözött lakni. Ezzel pedig megváltozott a helyzet is. Az anyós még elég fiatal, csinos özvegy volt. Bosnyák felesége meg amugy is beteges, gyenge teremtés s így nem nehéz megérteni, hogy a barátságos viszony mind szorosabb lett a férj és az anyós között. Ez pedig a menyecske előtt sem maradhatott titokban. Sokat kesergett emiatt, de nem mert az urának szólni. Szombaton délután a menyecske kint volt a szőlőben gyümölcsöt szedni, azonban korábban jött meg, mint gondolták s így hazaérve, férjét és mostoha anyját egymás karjaiban találta. A szegény asszony annyira elkeseredett emiatt, hogy neki támadt a mostoha anyjának és ülegelni kezdte mindenféle szidalmak kíséretében. A rövidebbet azonban ebben is ő huzta, mert az anyós erősebb lévén, könnyen elbánt a menyecskével, akin több sérülést ejtett. A meglepett férj csak nagy nehezen tudta szét választani a verekedő amazonokat. Bosnyákné megtette a feljelentést a mostoha anyósa ellen s így tudódott ki ez a nem közönséges eset. Akik azonban ismerve az anyósok természetrajzát, hihetetlenül csóválják erre a fejüket, nyugodjanak meg abban, hogy az anyós csak — mostohaanyós volt. (»M—cs.«)

Tüdőbaj, köhögés, rekedtség, mellfájás, elnyálkásodás és étvágytalanság ellen megbecsülhetetlen szernek bizonyult a Halápi-féle hársfamézsörp, melynek kitünő hatását számos előkelő orvos kipróbálta és egybehangzó véleménynyel elismerte.

Rohitsch-Sauerbrunn (Beküldetett.) fürdőhelyre ujabban a következő előkelőségek érkeztek: báró Appel János nyug. tábornok családjával, továbbá Beschi cs. és kir. vezérőrnagy.

NYILT TÉR

Ezen rovatokban közölték a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy a

Magyar Műbutorgyár

bajai telepe tulajdonomba ment át. Midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására juttatni szerencsém van, tisztelettel közlöm is egyszersmind, hogy az előnyösen történt vétel folytán abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy a jelenleg raktáron lévő árúkat olcsóbban tudom áruba bocsájtani, mint azt az eddigi tulajdonosnak árusítani módjában volt. Legfőbb igyekezetem oda fog irányulni, hogy a mélyen tisztelt közönséget minden tekintetben kielégíteni képes legyek. A butorraktárral együtt átvettem a *kárpitos műhelyt* is, ahol mindennemű kárpitos munkát — *Weisz Jenő* munkavezető úr szakszerű felügyelete mellett — a legnagyobb pontossággal végzünk. A n. é. közönség szives támogatását kérve maradtam

hazafias tisztelettel

Baja, 1906. augusztus hóban

Nagy Andor.

Tüdőbajosoknak

és mindenkinek, aki köhög, rekedt, elnyálkásodott, étvágytalan és testsúlyban fogyást észlel, megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz a

Halápi-féle hársfamézsörp.

Sokszor az ártatlannak látszó gyöngye köhécselés előjele a vérszes tüdőbajnak.

Senkise várja meg a baj beköszöntését, hanem fojtsa el csirájában, akinél pedig már beállott, pusztítsa el a

Halápi-féle hársfamézsörp

által, mely biztos hatású mellfájás, köhögés, tüdőhurut, meghülés stb. betegségeknél. Minta üveg 3 korona, nagy üveg 5 korona.

KÉSZITI AZ

APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, József-körut 64.

Főraktár: Baján, Gyarmati Emil gyógyszerárban.

10 4

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű különlegességekben

**nemez és selyem kalapokban,
selyem és szövet sapkákban.**

Egyedüli elárusítója a következő legelőkelőbb kalapgyárosoknak:

Quentzer Testvérek

cs. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Henrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

cs. és kir. udvari kalap-gyárosok, valamint a világhírű

Albertini E. cégnek.

Dr. SCHMIEDT G. főtörzsorvos és phisicus
hires

f ü l o l a j a

meggyógyítja az időleges süketséget, fülfollyást,
fülzugást, sőt az idült nagyothallást.

Egyedül kapható:

Török József gyógyszerháza, Budapest,
Király-utca 12. sz.

Használati utasítás van hozzá.

Ara 2 frt üvegenként.

II-4

433. sz.

1906. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bácsalmási kir. járásbírósnak 1906. évi 437 számú végzése következtében dr. Vajda Lipót ügyvéd által képviselt Hivling István javára Rosenfeld Arthur ellen 204 korona erejéig 1902. évi szept. hó 6-án foganatosított biztosítási kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1384 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m. butor stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bácsalmási kir. járásbíró-ság 1906. évi V. számú végzése folytán 204 K. tökékövetelés, ennek 1902. évi szept. hó 6. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen a bíróság már megállapított költségek erejéig, Mátételken alperes lakásán leendő eszközzésére 1906. évi augusztus hó 13-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Almáson 1906. évi aug. hó 1. napján.

Pogany,

kir. bírósági végrehajtó.

6078. sz.

1906. tkv.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré teszi, hogy az árverést dr. Rajk Aladár ügyvéd és Devich Alajos közgyám bajai lakosoknak, özv. Budai Andrásné szül. Szabó Verona bajai lakos elleni végrehajtási ügyében 171 K 45 f eddigi, 16 K 30 f ezuttal és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. 144. és következő §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszék területéhez tartozó a bajai kir. járásbíró-ság területén lévő a bajai 403 számú betétben 101. sorszám alatt özv. Budai Andrásné szül. Szabó Verona nevében 15/18 részben és ismeretlen tartózkodású Budai Katalin, továbbá kiskoru Budai Mihály és kiskoru Budai Julianna nevében 11/18 részben felvett 509. hrszám Homokváros, Pacsirtautcai 284. számú házra, az 1881. évi t.-cikk 156. § c/ pontja értelmében 480 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Baján a telekkönyvi árverési helyiségben 1906. évi szeptember hó 5. napjának délután 3 óráját kitézi, a midőn a fentebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át

készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kiküldöttnek átadatni.

Vevők a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az első részletet 30 nap, a másodikat 60 nap, a harmadikat 90 nap alatt, miudig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó mint letéthivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó letéti kérvény kapcsán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

A részletes árverési feltételek ezen kir. tlkvi. hatóság irattárában és Baja város rendőrkapitányi hivatalánál megtekinthetők.

A kir. tlkvi hatóság Baja, 1906. június 28.

Temmer,

kir. járásbíró.

13569. szám.

kig. 1906.

Hirdetmény.

Tolna vármegye alispánjának folyó évi julius hó 23-án 7623/1906. szám alatt kelt határozata szerint a szekszárd—bátai ármentesítő és belviz szabályozó társulat az engedély okiratban és a fenti számú határozatban megállapított feltételek mellett engedélyt nyert Dees, Alsó-Nyék és Bata községek határában, a Duna vízfolyás jobb partján, az engedély okirat kiegészítő részét képező műszaki leírás és a m. kir. földmívelésügyi minister ur 102277/1904. számú rendeletével jóváhagyott tervek alapján, árvédelem céljából szükséges és töltés emelésből álló vizimunkálatok teljesítésére.

Miről az érdekelteket ezen hirdetmény-nel értesitem.

Baja, 1906. évi augusztus hó 7-én.

Polgármester h.

Erdélyi

főjegyző.

Rochitschi Templomforrás

BORRAL

rendkívül üdítő s az egészségre előnyös.

Főraktár Magyarországon:

Hoffmann Józsefnél Budapest

Báthory-utca 8.

13779. sz.

kig. 1906.

Árlejtési hirdetmény.

A szt. Ferenczrendiek tűztoronyul szolgáló templomtornya bádagozása és egyéb munkálatai helyreállítása biztosítása végett, a városi gazdasági hivatalnál folyó évi **augusztus hó 15-én** d. e. 9 órakor újabb árlejtés fog tartatni, alulírottál betekinthető feltételek mellett.

Bánatpénz fejében 200 korona teendő le az árlejtés megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban.

Baja, 1906. augusztus 9.

Weisz Nándor,

tanácsnok.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

BAJAI FIÓKINTÉZETÉNél

egy felső-kereskedelmi iskolát
végzett fiatal ember

GYAKORNOKUL

felvétetik.

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-könyvekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb — Férfi-, női és gyermek-

DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET

kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., Andrásffy-út 33.

Fiókok: Bécsi-utca 8 és Kerepesi-út 22.

CSEPLÉSI ÉS GAZDASÁGI

CÉLOKRA

LEGJOBBAN BEVÁLT

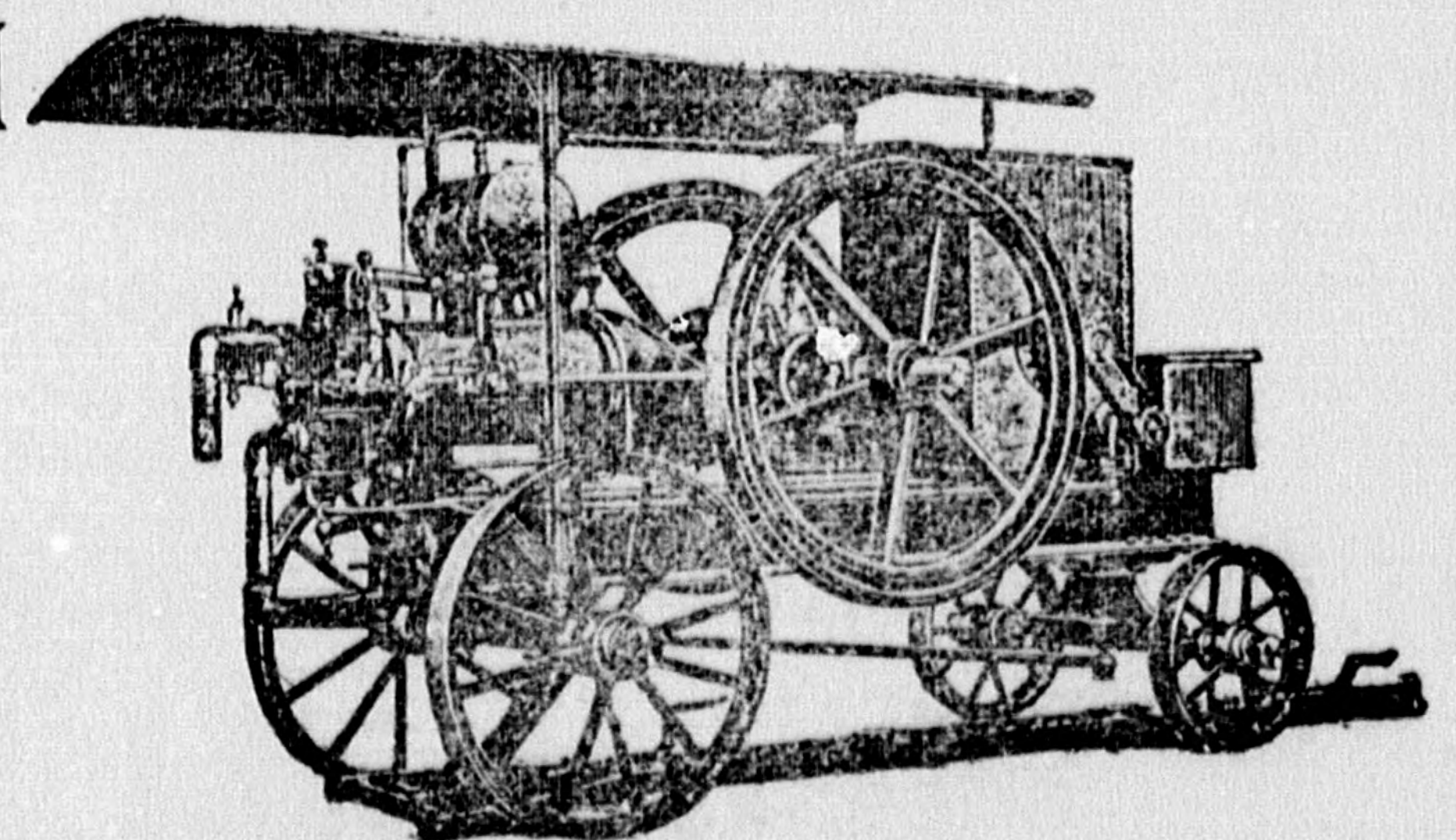
BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra

legolcsóbb üzemi

Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAG.

ETERNIT PALA

MAGYARORSZAGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Elárusító hely: özv. Spitzer Simonné és Ta. Baja.

Feltűnő ujdonság!

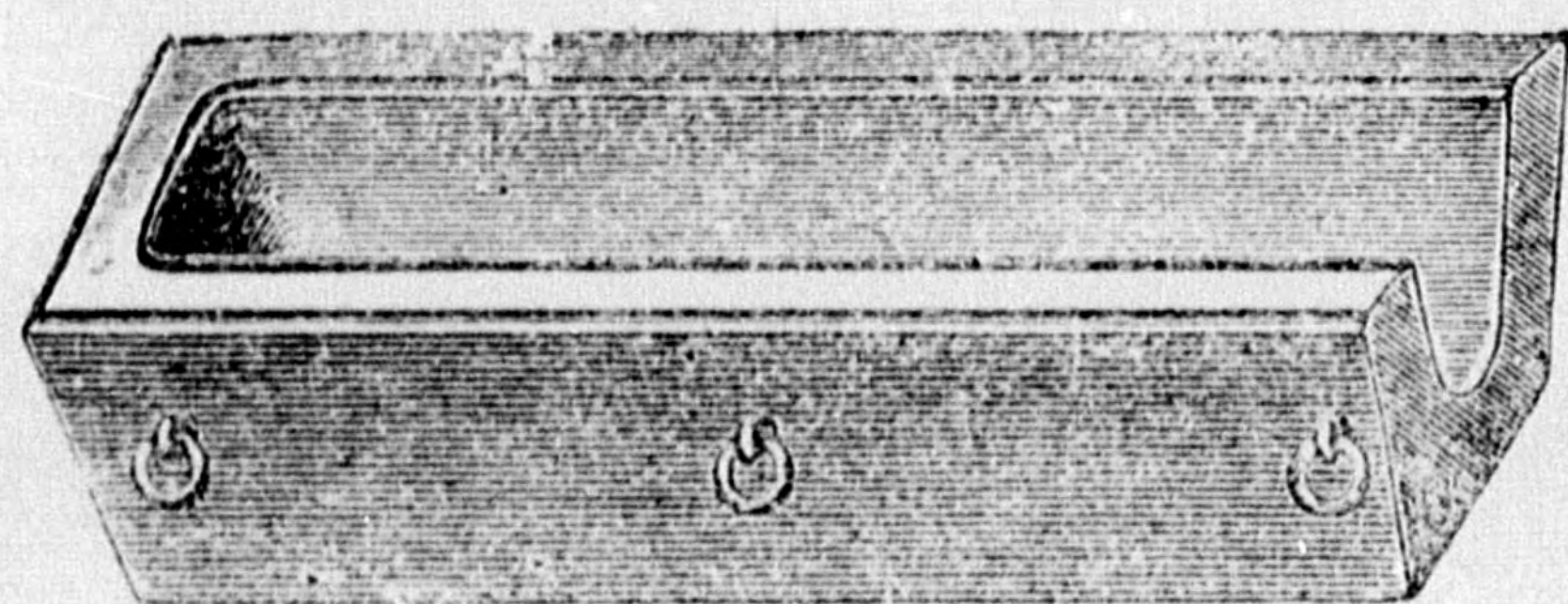
DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarka-
papír és szivarkahüvely kapható
az ország minden
különlegességi árudájában.

ÖZVEGY SPITZER SIMONNÉ ÉS TÁRSA.

Drótbetétes cementcsővek minden méretben.

➔ Egyszerű és diszes cement- és márvány mozaiklapok.
Lépcsők. Kémény-, oszlop- és kut-fedelek. I.

➔ Medencék, jászolok, vályuk minden méretben legjobb kivitelben, legolcsóbb áron. ➔

MIT IGYUNK ?

hogy egészségünket megóv-
juk, mert csakis a természe-
tes szénsavas ásványvíz
erre a legbiztosabb óvszer.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemesak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek, 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzeté ingyen kapható. A forrás kezelőség. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. *Kedvelt borvíz!*

● ● 10-7 ● ➔ Főraktár: DRESCHER GYULA úrnál BAJÁN. ➔ ● ● ● ●

UJ!

UJ!

UJ!

Megnyilt! Rothschild Zsigmond

FÜSZER-, CSEMEGE-, LISZT- ÉS TERMÉNYKERESKEDÉSE BAJÁN

➔ Fischer Lipót úr házában, Reich Bernát cég átellenében. ➔

== Jó áruk, mérsékelt árak. ==

